

เภสัชฯ 4 สถาบันคิดค้น

ยาเอดส์จากสมุนไพร

หวั่นข่าวรอยอิเทนา ถูกต่างชาติฉกตำรับยา

นักวิจัยด้านเภสัชวิทยาจาก 4 สถาบัน ผนึกกำลังค้นหายาเอดส์ใหม่จากสมุนไพรไทย ลงมือทำวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อผลักดันสู่การผลิตยาอุตสาหกรรม พร้อมตื่นตัวปกป้องภูมิปัญญาไทยจากบทเรียนเพื่อนบ้าน ที่ญี่ปุ่นนำตำรับสมุนไพรจากอินโดนีเซีย ไปจดสิทธิบัตรเป็นยาเอดส์ในสหรัฐ

แพทย์หญิงสมบูรณ์ เกียรตินันท์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดเผยว่าประเทศไทยมีพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดที่มีคุณสมบัติเหมาะสมนำมาผลิตยาเอดส์ ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายจากการนำเข้ายาต้านเชื้อเอชไอวีที่ราคาแพง ประกอบกับมีรายงานว่าญี่ปุ่นได้พัฒนาตำรับสมุนไพรจากอินโดนีเซีย ไปจดสิทธิบัตรเป็นยาเอดส์ในสหรัฐแล้ว

ขณะที่เมืองไทยมีงานวิจัยเกี่ยวกับ สมุนไพร ที่มีฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกันอยู่จำนวนมาก บางกลุ่มมีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อ

เอชไอวี บางกลุ่มยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อฉวยโอกาสและช่วยบำรุงอีกด้วย จึงเห็นว่าควรมีการวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาสมุนไพรเหล่านี้สู่การผลิตเป็นยาอุตสาหกรรมต่อไป

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จึงเห็นความจำเป็นที่จะสนับสนุนการทำ "วิจัยสหสถาบัน" เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การค้นพบยาเอดส์ใหม่ โดยมอบหมายให้คณะแพทยศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ เป็นเจ้าภาพ ประสานความร่วมมือภาควิชาเภสัชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเภสัชศาสตร์ ม.นครสวรรค์ ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

ทีมนักวิจัยร่วมกันคัดเลือกสมุนไพรที่มีข้อมูลเบื้องต้นรับรองว่ามีฤทธิ์ต้านเชื้อเอชไอวีและเชื้อฉวยโอกาส หรือพืชที่แสดงฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกันของร่างกายรวม 10 ชนิด ได้แก่ มะเภา

สมอพิเภก ฟักทะเลยาโจร ผักเป็ดแดง หญ้าแห้วหมู สายน้ำผึ้ง หม่อน ทับทิม พลับพลึงตีนเป็ด โตไม้รูลืม โดยนำมาสกัดสารสำคัญเพื่อศึกษาฤทธิ์ต้านเชื้อเอชไอวี เชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย

ซึ่งเป็นสาเหตุการเกิดโรคฉวยโอกาส เช่น วัณโรค ท้องร่วง เยื่อสมองอักเสบ ทดสอบหาฤทธิ์ยับยั้งไวรัสเข้าสู่เซลล์ในระดับยาที่ไม่เป็นอันตราย หากไวรัสเข้าสู่เซลล์ไม่ได้ก็จะไม่มีการแบ่งตัวหรือเพิ่มจำนวนในร่างกาย จากนั้นจะถูกกลไกของร่างกายขับออกมาตามธรรมชาติ รวมถึงศึกษาฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกันด้วย

ทีมวิจัยยังได้ศึกษาต่อถึงผลกระทบบที่มี 5 ระบบประสาทสำคัญคือ ระบบเลือด ระบบประสาทส่วนกลาง ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบทางเดินอาหารและระบบหายใจ รวมทั้งศึกษาพิษวิทยาแบบเฉียบพลันและแบบเรื้อรัง พิษการก่อกลายพันธุ์ โดยให้สารทดสอบต่อเซลล์ในระดับความเข้มข้นต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลการศึกษาระยะก่อนคลินิกถึงความปลอดภัยและฤทธิ์อื่นๆ ที่อาจนำไปใช้ประโยชน์

"เราพบว่า สารสกัดจากสมุนไพรมะเภา มีศักยภาพโดดเด่นฤทธิ์ช่วยลดจำนวนไวรัส กระตุ้นภูมิคุ้มกัน เหมาะที่จะพัฒนาเป็นตำรับยาสมุนไพรหรือยาเดี่ยว โดยใช้เทคโนโลยีการนำส่งยาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้รูปแบบยาที่ต้องการ และควรสนับสนุนให้ไปถึงการวิจัยทางคลินิกซึ่งเป็นการทดลองยาในคน" นักวิจัยกล่าว

ทั้งนี้ นอกจากการวิจัยของกลุ่มเภสัชฯ แล้ว กระทรวงสาธารณสุขก็มีโครงการวิจัยหายาด้านไวรัสเอดส์จากสมุนไพรเช่นกัน โดยเป็นความร่วมมือระหว่างไทย-จีน ขณะนี้มีความคืบหน้าอย่างมากและอยู่ระหว่างการจดสิทธิบัตร ซึ่งคาดว่าในเร็วๆ นี้จะสามารถตั้งโรงงานผลิตยาได้

สำหรับยาที่ได้จะเป็นสูตรคือกเทลด "ซีพีโอ-เวียร์" จากสมุนไพร 5 ชนิด เป็นสมุนไพรจีน 3 ตัว และสมุนไพรไทย 2 ตัวคือสารสกัดจากดอกคำฝอยและหม่อน แม้ว่าในจีนจะมีสมุนไพรครบทั้ง 5 ตัวและไทยมีเพียง 2 ตัวก็ตาม แต่ทั้ง 2 ประเทศจะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ร่วมกัน